

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА МАРКЕТИНГУ
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Руслан ПАПІРНИК

« 02 » вересня 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма

«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник

Ганна МАКАРОВА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Фінанси» є варіативною і входить до циклу дисциплін професійної підготовки фахівців, призначена для студентів, які здобувають освітній ступінь «Бакалавр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Навчальна дисципліна «Фінанси» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в фінансовій сфері. Викладання даної дисципліни впливає з необхідності більш доцільних знань як формуються, розподіляються і використовуються фонди необхідні для виконання функцій і завдань держави і здійснення розширеного відтворювального процесу і яким чином відбувається управління витратами і надходженням дефіцитних грошових ресурсів протягом певного періоду часу.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VI
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4		120
Аудиторні заняття, у т.ч:	52			52
лекції	30			30
лабораторні роботи				22
практичні заняття	22			22
Самостійна робота, у т.ч:	68			68
підготовка до аудиторних занять	30			30
підготовка до контрольних заходів	8			8
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях				
підготовка до екзамену	30	1		30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни: формування базових знань з теорії фінансів, засвоєння закономірностей їх функціонування на макро- і макрорівнях як теоретичної основи фінансової політики і розвитку фінансової системи.

Завдання: визначення суті та характерних ознак фінансів, їх ролі й місця в економічній системі, засад фінансової політики держави і механізму її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

Предмет – фінансові відносини, що виникають на різних рівнях економічної системи між державою, юридичними та фізичними особами необхідні для формування, розподілу і використанню централізованих та децентралізованих грошових фондів необхідних для вирішення відтворювальних та соціально-економічних проблем в цілях розвитку держави.

Пререквізити дисципліни. Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Сучасні економічні системи», «Національна економіка», «Страховання», «Гроші та кредит».

Постреквізити дисципліни. Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: «Методологія регіонального менеджменту», «Економічний аналіз регіональної політики», «Управління та адміністрування регіональних економічних систем», «Управління економічним розвитком регіонів», «Територіальні об'єднані громади в Україні».

Компетентності:

- Загальні компетентності:

ЗК-1 - здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;

ЗК-17 - обізнаність щодо загальних уявлень про економічну систему сучасного суспільства, закони її розвитку та механізми функціонування.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні наукові підходи та сучасні концепції розвитку фінансів;

- можливості використання фінансів для формування ефективної економічної політики держави

вміти:

- **РН-1** - використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних,

соціальних, економічних засад розвитку суспільства;

- **РН-25** - демонструвати розуміння: основоположних економічних категорій, економічних законів та принципів функціонування економічних систем; економічних відносин, господарчих механізмів та дій людей, спрямованих на ефективне господарювання в умовах обмежених економічних і природних ресурсів; особливостей ринкових перетворень економіки України.

Методи навчання: словесні, наочні та практичні.

Форми навчання: колективні, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Фінанси					
Тема 1. Виникнення фінансів, їх суть, функції і роль	5	2	1		2
Тема 2. Фінансова політика і фінансовий механізм	7	2	1		4
Тема 3. Фінансова система	8	2	2		4
Тема 4. Податки. Податкова система	10	4	2		4
Тема 5. Бюджет. Бюджетна система	10	4	2		4
Тема 6. Бюджетний дефіцит	6	2	2		2
Тема 7. Державний кредит	6	2	2		2
Тема 8. Місцеві фінанси.	8	2	2		4
Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	6	2	2		2
Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	10	4	2		4
Тема 11. Фінанси домогосподарств	8	2	2		4
Тема 12. Страхування. Страховий ринок	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 1	90	30	22		38
підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	30	22		68

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Теми заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Виникнення фінансів, їх суть, функції і роль 1. Виникнення фінансів та їх взаємозв'язок з державою. 2. Етапи розвитку фінансів. 3. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. 4. Функції фінансів.	2
2	Тема 2. Фінансова політика і фінансовий механізм 1. Фінансова політика. 2. Фінансовий механізм.	2
3	Тема 3. Фінансова система 1. Формування фінансової системи держав з ринкової економікою. 2. Фінансова система України.	2
4,5	Тема 4. Податки. Податкова система 1. Сутність і функції податків. 2. Елементи системи оподаткування. 3. Класифікація податків. 4. Податкова політика і принципи оподаткування в Україні.	4

6,7	Тема 5. Бюджет. Бюджетна система 1. Соціально-економічна сутність і роль державного бюджету. 2. Бюджетна система України. 3. Бюджетний процес в Україні.	4
8	Тема 6. Бюджетний дефіцит 1. Поняття бюджетного дефіциту 2. Критерії класифікації основних видів бюджетного дефіциту. 3. Джерела погашення бюджетного дефіциту.	2
9	Тема 7. Державний кредит 1. Сутність і функції кредиту. 2. Форми та різновиди кредиту 3. Державний кредит і державний борг	2
10	Тема 8. Місцеві фінанси. 1. Місцеві фінанси в економічній системі держави 2. Місцеві бюджети - фінансова основа місцевого самоврядування 3. Збалансування місцевих бюджетів	2
11	Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди 1. Призначення і роль державних позабюджетних фондів. 2. Джерела формування соціальних позабюджетних фондів та напрями їх використання.	2
12,13	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання 1. Фінансові відносини суб'єктів господарювання 2. Фінансові ресурси підприємства, їх склад і джерела формування 3. Фінанси комерційних підприємств: їх види та зміст фінансової роботи 4. Особливості фінансів некомерційних підприємств	4
14	Тема 11. Фінанси домогосподарств 1. Економічна сутність фінансів домогосподарств. 2. Склад фінансів домогосподарств.	2
15	Тема 12. Страхування. Страховий ринок 1. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. 2. Форми страхових фондів і організація страхування. 3. Страховий ринок і його структура	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Тема 1. Виникнення фінансів, їх суть, функції і роль	1
1	Тема 2. Фінансова політика і фінансовий механізм	1
2	Тема 3. Фінансова система	2
3	Тема 4. Податки. Податкова система	2
4	Тема 5. Бюджет. Бюджетна система	2
5	Тема 6. Бюджетний дефіцит	2
6	Тема 7. Державний кредит	2
7	Тема 8. Місцеві фінанси.	2
8	Тема 9. Соціальні позабюджетні фонди	2
9	Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання	2
10	Тема 11. Фінанси домогосподарств	2

11	Тема 12. Страхування. Страховий ринок	2
----	---------------------------------------	---

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до аудиторних занять	30
2.	Підготовка до контрольних заходів	8
3.	Підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни використовуються наступні методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1 «Фінанси»

Оцінка за змістовий модуль 1 визначається як середньоарифметична сума балів, що отримані за роботу на кожному занятті.

Бали за заняття розподіляються так:

Бали	Критерії оцінки роботи на занятті
100-95	Студент глибоко та всебічно розкриває зміст питання, яке обговорюється, з використанням матеріалів, які він самостійно опрацював і показує вміння: формулювати висновки та узагальнення за питанням; аргументовано та логічно викладає матеріал. Додатково підготував та презентував доповідь на тему заняття. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Зроблені аргументовані висновки.
94-84	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; робить узагальнення та висновки; логічно викладає свої знання, але недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Має навички розв'язання конкретних практичних завдань. Успішно виконав передбачені планом заняття завдання без істотних зауважень. Орієнтується у сучасних тенденціях розвитку.
83-75	Студент розкриває зміст питання, яке обговорюється; але не робить узагальнення та висновки, недостатньо використовує матеріали додаткової літератури та допускає окремі неточності при відповіді. Виконує практичні завдання в межах програмних вимог, але припускається арифметичних помилок (але не більш ніж 2 в одному завданні).
74-64	Студент поверхнево розкриває зміст питання, яке обговорюється, відтворюючи тільки матеріали подані на лекції; не робить узагальнення та висновки, допускає суттєві неточності при відповіді. Студент не вміє виконувати передбачені програмою практичні завдання або допускає принципові арифметичні помилки (більш ніж 2 в одному завданні) у їх виконанні.
63-60	Студент має повний конспект лекцій та практичних занять. Практичні завдання передбачені програмою не вміє виконувати, та намагається, знає тільки термінологію з теми заняття.
59-35	Студент має повний конспект лекцій та практичних занять, але при цьому не орієнтується у питаннях, які обговорюються та виконуються на занятті.

34-1	Студент має конспект лекцій та практичних занять, але неповний (відсутні деякі питання, які треба було висвітлювати). Студент зовсім не орієнтується у питаннях, які обговорюються та виконуються на занятті.
------	---

До екзамену допускаються студенти, які отримали за змістовий модуль не менш ніж 60 балів.

Екзамен здійснюється шляхом оцінювання відповіді студента за 100-бальною шкалою і визначається як сума балів за відповідь на 1 теоретичне питання та розв'язання 1 задачі.

Критерії оцінки відповіді на екзаменаційний білет

Бали	Критерії
Теоретичне питання	
60-58	виставляється, якщо студент дає повну відповідь на запитання білету і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки.
57-47	виставляється за умови дотримання таких вимог: питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідне законодавство та літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив вміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення студента до фактів і подій.
46-36	виставляється в тому разі, коли студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, законодавства та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки, але не вистачає достатньої аргументованості при викладенні матеріалу, студент не в змозі висловити власне ставлення до фактів і подій.
35-25	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається не грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу та самостійно виправляє їх.
24-14	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу, але самостійно виправляє їх.
13-3	виставляється в разі, коли студент дає неповні відповіді на запитання безсистемно, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення.
2-1	виставляється в разі, коли студент не відповів на питання чи взагалі не розуміє основ дисципліни.
Практичне завдання (задача)	
40-39	правильне розв'язання задачі.
38-30	правильне розв'язання задачі за наявності 1 негрубої арифметичної помилки або неповного висновку.
29-20	правильна методика розв'язання задачі за наявності арифметичних помилок (1-2) або неповного висновку
19-10	правильна методика розв'язання задачі за наявності арифметичних помилок (більше 2 помилок) і неповного висновку.
9-1	студент знає формули, намагався розв'язати задачу, але виявив відсутність розуміння методики розв'язання задачі, відсутні висновки.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична змістового модуля 1 і оцінки за письмовий екзамен.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу з наступною перевіркою отриманих знань під час консультацій викладачів: усного опитування за темою пропущеної лекції та виконання практичного завдання за темою пропущеного практичного заняття.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

1. самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
2. дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
3. посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
4. надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бланкарт, Шарль. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки : Пер. з нім. / Шарль Бланкарт. - К. : Либідь, 2000. - 654 с.
2. Боринець, С. Я. Міжнародні фінанси : підручник / С. Я. Боринець. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2006. - 494 с.
3. Бойцун, Н. Є. Міжнародні фінанси : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Н. Є. Бойцун, Н. В. Стукало. - 2-ге вид. - К. : Професіонал, 2005. - 336 с.
4. Василик, О. Д. Державні фінанси України : Підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів / О.Д.Василик, К.В.Павлюк. - К. : НІОС, 2002. - 608 с.
5. Василик, О. Д. Теорія фінансів : підручник для студ. екон. спец. вищ. закладів освіти / О. Д. Василик. - К. : НІОС, 2000. - 416 с.
6. Кириленко, О. П. Місцеві фінанси : Навчальний посібник / О.П. Кириленко. - Тернопіль : Астон, 2004. - 192 с.

7. Міжнародні фінанси : підручник для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / О. І. Рогач [та ін.] ; ред. О. І. Рогач. - К. : Либідь, 2003. - 784 с.

8. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : ЦУЛ, 2003. - 294 с.

9. Романенко, О. Р. Фінанси : Підручник / О.Р. Романенко . - 2-ге вид.,стер. - К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 312 с.

10. Рязанова, Н. С. Міжнародні фінанси : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н. С. Рязанова. - К. : КНЕУ, 2001. - 119 с.

11. Стеців, Л. П. Фінанси : навч. посібник / Л. П. Стеців, О. І. Копилук. - К. : Знання, 2007. - 235 с.

12. Тянь, Р. Б. Финансы : учеб. пособие / Р. Б. Тянь, О. Б. Ватченко. - Д. : Пороги, 2004. - 252 с.

13. Фещенко, Л. В. Фінанси : Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Л.В. Фещенко, Н.В. Проноза, Л.О. Меренкова. - Х. : ІНЖЕК, 2003. - 212 с.

14. Фінанси (теоретичні основи) : Підручник для студ. вищ. навч. закладів / М.В. Грідчина, В.Б. Захожай, Л.Л. Осіпчук та ін.; Під кер-вом і за наук. ред. М.В. Грідчиної, В.Б. Захожая. - К. : МАУП, 2002. - 280 с.

15. Финансы, денежное обращение и кредит : учебник / Под ред. В.К. Сенчагова, А.И. Архипова. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : Проспект, 2004. - 720 с.

16. Финансы: Сборник комплексных задач, тестов и ситуаций : Учеб. пособ / Под ред. А.П. Вожжова. - 2-е изд., испр. и доп. - К. : Знання, 2005. - 269 с.

17. Фінансова діяльність підприємства: підручник для студ. вищ. навч. закл. зі спец. «Фінанси», «Банківська справа», «Облік і аудит» / О. М. Бандурка [та ін.]. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Либідь, 2003. - 384 с.

18. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Вихор О.Б. - К.: «Хай-Тек Прес», 2010. - 528 с.

19. Фінанси для фінансистів : підручник / О.А.Шеремет, І.В.Дем'яненко, К.В. Багацька [та ін.] за заг. ред. Т.А. Говорушко. - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 612 с.

20. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В.М. Федосова, С.І.Юрія. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 576 с.

Допоміжна

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради. - 2001.-№37-38. - Ст. 189.

3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Голос України. - 2010. - № 229-230. - Ст. 112.

4. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18; 19-20; 21-22. - Ст. 144.

5. Закони України Про Державний бюджет України.

6. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» // Урядовий кур'єр. - 2000. - 26 квіт.

7. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні». 30 жовтня 1996 р. №448/96 - ВР.

8. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І. Фінанси: практикум. - К. : Знання, 2008. - 279с.

9. Азаров М.Я., Ярошенко Ф. О., Єфименко Т. І., Андрущенко В. Л., Бабіч Н. М. Державна фінансова політика та прогнозування доходів бюджету / Науково- дослідний фінансовий ін-т при Міністерстві фінансів України / М.Я. Азаров (голова ред.кол.). - К. : НДФІ, 2004. - 712с.

10. Артус М.М. Фінанси: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Європейський ун-т. - К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2005. - 197с.

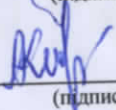
11. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. Навчальний посібник / За заг. ред. Базилевича В.Д.- К.: Атіка, 2002.- 368 с.
12. Близнюк О.С., Губерська Н.Л., Музика О.А., Усенко Р.А. Місцеві фінанси в Україні: правове регулювання: навч. посібник / Академія муніципального управління; НДІ фінансового права. — К. : Дакор; КНТ, 2007. — 311с.
13. Бобирь О.І., Смирнов С.О. Фінансовий механізм системи пенсійного забезпечення: монографія / Дніпропетровський національний ун-т. — Д. : Наука і освіта, 2008. — 249с.
14. Брюховецька Н.Ю. Фінанси підприємств: навч. посібник / Донецький ун-т економіки та права. Кафедра фінансів. — Донецьк : ДонУЕП, 2006. — 215с.
15. Брюховецька Н.Ю., Коритько Т.Ю., Гаврікова А.В. Фінанси: навч.посіб. / Донецький ун-т економіки та права. – Донецьк : ДонУЕП, 2008. – 201 с.
16. Буднік М.М., Мартюшева Л.С., Сабліна Н.В. Фінансовий ринок: навч. посібник / Харківський національний економічний ун- т. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 432с.
17. Вдовенко Л.О., Сушко Н.М., Фаюра Н.Д. Фінанси: навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 152 с.
18. Венгер В. В. Фінанси: навч.пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 432 с.
19. Горбач Л.М., Каун О.Б.Ринок фінансових послуг: Навч. посібник. – К.: Кондор. – 2006.
20. Крисноватий А.І., Десятник О.М., Стецюк В.М. Стратегічні орієнтири формування і реалізації фіскальної політики України: монографія. - Тернопіль: Вектор, 2012. - 356 с.
21. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посібн. – К.: Знання-Прес, 2002. – 495 с.
22. Финансы: Учебное пособие / Под ред. проф. А.М.Ковалевой. – 4-е изд. Перераб. и доп. - М.: Финансы и статистика, 2000.
23. Финансы: Учебник для вузов / Под ред. проф. Л.А.Дробозиной. – М.: ЮНИТИ, 2000.
24. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. Кол. І. Наук. Ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 3-те вид., перероб. Та доп. – К.: КНЕУ, 2000.
25. Шуляк П.Н., Белетелова Н.П. Финансы: Учебное пособие (с применением структурно-логических схем по основным темам пособия). – М.: Издательский Дом «Дашков и К^о», 2000.
26. The General Report on the Activities of the European Union — 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/generalreport/pdf/rg2011_en.pdf

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Антимонопольний комітет України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.amc.gov.ua>.
2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим [Електронний ресурс]: веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.rada.crimea.ua>.
3. Верховна Рада України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Головне контрольно-ревізійне управління України [Електронний ресурс]: офіційний сайт.- Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua>.
5. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://me.kmu.gov.ua>.
8. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>.

9. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
10. Національна академія державного управління при Президентіві України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua>.
11. Національний банк України [Електронний ресурс]: офіційний сайт .- Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
12. Президент України [Електронний ресурс]: офіційне Інтернет-представництво. - Режим доступу: <http://www.prezident.gov.ua>.
13. Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт. - Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>.

Розробник _____ _____ (Ганна МАКАРОВА)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ _____ (Олена КАХОВИЧ)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
фінансів, обліку та маркетингу
Протокол від «31» серпня 2020 року № 1 (196)